

Vergaderjaar 2004–2005

29 800 VI

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Justitie (VI) voor het jaar 2005

Nr. 31

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 27 oktober 2004

Binnen de vaste commissie voor Justitie¹ hebben enkele fracties de behoefte enkele vragen aan de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie voor te leggen inzake het kabinetsstandpunt over de toelating van kennismigranten (29 200 VI, nr. 164). Bij brief van 28 september heeft de minister deze vragen beantwoord.

Vragen en antwoorden, voorzien van een inleiding, zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
De Pater-van der Meer

Adjunct-griffier van de commissie,
Van Bommel

¹ Samenstelling:

Leden: Van de Camp (CDA), De Vries (PvdA), Van Heemst (PvdA), Vos (GL), Rouvoet (CU), Adelmund (PvdA), De Wit (SP), Albayrak (PvdA), Luchtenveld (VVD), Wilders (Groep Wilders), Weekers (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), Voorzitter, Çörüz (CDA), Verbeet (PvdA), Ondervoorzitter, Wolfsen (PvdA), De Vries (CDA), Van Haersma Buma (CDA), Eerdmans (LPF), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Van Fessem (CDA), Straub (PvdA), Griffith (VVD), Van der Laan (D66), Visser (VVD), Azough (GL), Vacature (algemeen) en Vacature (algemeen).
Plv. leden: Jonker (CDA), Dijsselbloem (PvdA), Timmer (PvdA), Halsema (GL), Van der Staaij (SGP), Kalsbeek (PvdA), Van Velzen (SP), Tjon-A-Ten (PvdA), Van Baalen (VVD), Blok (VVD), Hirsi Ali (VVD), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Jager (CDA), Van Heteren (PvdA), Arib (PvdA), Buijs (CDA), Sterk (CDA), Varela (LPF), Joldersma (CDA), Ormel (CDA), Van Dijken (PvdA), Örgü (VVD), Lambrechts (D66), Rijpstra (VVD), Karimi (GL), Hermans (LPF) en Vergeer (SP).

Inleiding

Hierbij bied ik u aan de beantwoording van de vragen, die zijn gesteld door enkele fracties binnen de vaste Kamercommissie voor Justitie naar aanleiding van het Kabinetsstandpunt «Kennismigranten».

Vanwege de leesbaarheid en overzichtelijkheid zijn de vragen geclusterd naar onderwerp. Waar mogelijk zijn vragen, bijvoorbeeld vanwege hun onderlinge samenhang, tezamen beantwoord. Dit zal ik steeds expliciet aangeven. Ten slotte wordt ter verduidelijking bij iedere vraag vermeld door welke fractie deze is gesteld.

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben met instemming kennisgenomen van de maatregelen die het kabinet voorstelt om de toelating van kennismigranten tot Nederland te vergemakkelijken. Het realiseren van één loket, één procedure en één document voor kennismigranten, hun partners en kinderen heeft de volle instemming van deze leden. Tot genoegen van deze leden worden ook de procedures voor de toelating van arbeidsmigranten en van studenten gestroomlijnd en versneld. De door het kabinet voorgestelde maatregelen liggen geheel in lijn met die welke de leden van de CDA-fractie eerder en vaker hebben bepleit en deze stemmen dan ook tot voldoening. Niettemin hebben deze leden nog een aantal vragen en opmerkingen

Internationaal

Vraag (PvdA)

De leden van de PvdA-fractie vragen op welke wijze in andere lidstaten, al dan niet ingegeven door de Lissabon Agenda, het toelatingsbeleid voor kennismigranten vorm wordt gegeven. Is er sprake van concurrentie tussen EU-lidstaten om internationale kenniswerkers? Verder vragen zij of er op dit terrein al sprake is van enige vorm van Europese harmonisatie. Zo neen, waarom niet en of dit niet wenselijk zou zijn gezien de gezamenlijke Europese ambitie van «Lissabon». Ten slotte vragen zij de Nederlandse regering welke insteek zij kiest en welke activiteit zij ontplooit in het kader van het Nederlandse voorzitterschap van de Europese Unie op dit punt.

Antwoord

De groeiagenda en de economische beleidsagenda van het Kabinet moet gezien worden in de Europese context. Op het terrein van harmonisatie van een gezamenlijk toelatingsbeleid voor kennismigranten zijn tot op heden slechts kleine stappen genomen. Dit betekent ook dat er in die zin geen sprake is van geharmoniseerd beleid, maar van nationale wetgeving op het terrein van arbeidsmigratiebeleid. In die zin is ook wel degelijk sprake van concurrentie tussen de Lidstaten om de eigen Lidstaat aantrekkelijk te maken voor hoogopgeleide migranten die een bijdrage aan de kenniseconomie kunnen leveren. Wel wordt er binnen de Europese Unie onderhandeld over een richtlijn inzake de toelating van wetenschappelijk onderzoekers uit derde landen, die mede tot doel heeft de Europese onderzoeksruimte te versterken en Europa als geheel aantrekkelijk te maken voor een bepaalde categorie kennismigranten. Nederland hoopt als voorzitter van de Unie nog in 2004 een akkoord over deze richtlijn te bereiken.

Een compleet overzicht van het beleid van alle Lidstaten is niet voorhanden, voor zover bepaalde lidstaten al een specifiek beleid hebben (zo heeft bijvoorbeeld Spanje geen specifiek beleid gericht op kennis-

migranten). Wel zal hieronder uitgebreid worden ingegaan op belangrijke landen als het Verenigd Koninkrijk en Duitsland. Duidelijk is echter dat Nederland met het Kabinetstandpunt «Kennismigranten» een belangrijke stap heeft gedaan in de liberalisering van de nationale arbeidsmarkt en de vereenvoudiging van de nationale toelatingsprocedures voor de migranten. Dit vergroot de aantrekkelijkheid van Nederland als vestigingsplaats.

Uiteraard zijn en worden de internationale ontwikkelingen niet uit het oog verloren. Belangrijk speerpunt van het Nederlands voorzitterschap in dit kader is het versnellen van het Lissabon-proces. Voor het versnellen van dat proces dient de midterm review van het Lissabon-proces. De Voorjaarsstop van de Europese Raad in 2005 moet een heldere focus en tijdspad aanbrengen. Een high-level group onder leiding van oud-premier Kok zal hiertoe najaar 2004 voorstellen doen.

Vraag (PvdA)

Hoe verhouden deze verschillende toelatingsregelingen zich tot het vrije verkeer van werknemers?

Antwoord

Burgers van de Unie hebben recht op vrij verkeer binnen de Unie. Zij kunnen zich ook zonder deze toelatingsregelingen in een andere Lidstaat vestigen. Uitgezonderd zijn de werknemers uit de nieuwe Lidstaten. Voor deze personen gelden de overgangsregelingen die voor deze categorie werknemers is getroffen. De regeling geldt daarmee zowel voor kennismigranten van buiten de EER en vanuit de nieuwe lidstaten van de EU, voor zover het vrij verkeer van werknemers nog niet van toepassing is.

Vraag (PvdA en VVD)

De leden van de VVD en PvdA-fracties vragen of een beschrijving en vergelijkende analyse worden geboden van de speciale regeling die het Verenigd Koninkrijk kent voor kennismigranten. De leden van de VVD-fractie vragen naar de verschillen met de huidige voorstellen voor kennismigranten in Nederland. Verder vragen zij wat voor problemen zich voordoen in het Verenigd Koninkrijk en hoe zij misbruik voorkomen. Verder vragen de leden van de PvdA-fractie zich af of de Nederlandse toelatingsregeling, zoals nu voorgesteld, voldoende competitief is in Europees verband. Ten slotte vragen deze leden zich af waarom het Kabinet niet kiest voor een dergelijk pro-actief programma als in het Verenigd Koninkrijk in plaats van het hier voorgestelde passieve toelatingsbeleid.

Antwoord

In het kader van het Highly Skilled Migrants Programme (HSMP) worden personen met uitzonderlijke vaardigheden in staat gesteld om in het Verenigd Koninkrijk te komen om werk te zoeken, zonder een aanbod voor een dienstbetrekking te hebben gekregen. Het HSMP werkt volgens een puntensysteem, waarbij voor toelating een minimum aantal punten moet worden behaald. Punten zijn afhankelijk van de mate waarin een aanvrager voldoet aan de volgende criteria: kwalificaties die aan het Britse niveau voldoen; werkervaring op het niveau van *graduate, senior of specialist*; het inkomen gebaseerd op het inkomen van de laatste 12 maanden in het land waar hij of zij werkzaam is geweest; de bijzondere prestaties in het relevante vakgebied; de prestaties van de partner. Een migrant die op basis van dit programma wordt toegelaten krijgt een jaar de tijd om werk te zoeken. Na een jaar kan een economische actieve migrant een verlenging van de verblijfsvergunning met nog eens 3 jaar vragen. Daarnaast moet hij of zij hiervoor aantonen dat er geen beroep op de openbare kas is gedaan en mag hij of zij geen gevangenisstraf hebben gekregen. De eerste ervaringen met het programma geven aan dat de

vergunning voor vrijwel 100% van de deelnemers na één jaar is verlengd. Hiermee is overigens niet gezegd dat de migrant ook op zijn niveau werkt.

Ten aanzien van het Nederlands stelsel zit het verschil vooral daar in dat in Nederland de werkgever van tevoren heeft aangegeven een bepaalde migrant te willen hebben. Een migrant wordt naar Nederland toegehaald om een vacature in de personeelsvoorziening van een werkgever te vervullen. In het Britse systeem kunnen migranten die aan bovengenoemde criteria voldoen eenvoudiger toetreden. Deze vaardigheden hoeven echter niet overeen te komen met de tekorten op de arbeidsmarkt. Het staat de migrant immers vrij om iedere aangeboden baan aan te nemen. Dit kan tot verdringing leiden als de migrant geen functie op zijn niveau kan vinden.

Concluderend kan worden gesteld dat er niet zozeer sprake is van een actief of passief stelsel. Het belangrijkste verschil is dat het Nederlandse Kabinet heeft gekozen voor een vraaggestuurd model en niet een aanbodgestuurd model zoals het Britse systeem dit is. Indien de kennismigrant wordt toegelaten is er in alle gevallen een werkgever die deze persoon in dienst laat treden. Dit reduceert het risico op verdringing aanzienlijk. Bovendien wordt het risico uitgesloten dat de desbetreffende vreemdelingen ten koste komen van de openbare kas, doordat hij een beroep op de bijstand doet (zij verblijven immers rechtmatig in Nederland tot en met de beslissing op een mogelijke procedure tegen intrekking van de verblijfsvergunning). Deze bijstandskosten kunnen, bij afwezigheid van een werkgever die financieel garant staat, niet verhaald worden.

In de Groeibrief heeft het Kabinet echter wel aangekondigd in de toekomst te bezien welke mogelijkheden er zijn om kennismigranten als zelfstandige toe te laten die aan concrete en stringente criteria voldoen met betrekking tot bijvoorbeeld hun beroep, opleiding en/of werkervaring (bijvoorbeeld bijzondere prestaties in een vakgebied) In dit kader zal zowel aandacht worden besteed aan de positieve bijdrage die kennismigranten kunnen leveren aan het innovatieve karakter van de Nederlandse economie als aan mogelijk nadelige effecten op de sociale zekerheid c.q. de verzorgingsstaat.

Vraag (PvdA)

De leden van de PvdA-fractie vragen nog naar de regeling zoals deze in Duitsland geldt.

Antwoord

In Duitsland krijgen IT-ers een werkvergunning en verblijfsvergunning voor bepaalde tijd voor maximaal 5 jaar. IT'ers met een HBO of universitaire opleiding op het gebied van de informatie- en communicatietechnologie kunnen een werkvergunning krijgen als ze meer gaan verdienen dan € 39 600. IT'ers zonder een dergelijk diploma moeten meer dan € 51 000 gaan verdienen.

Daarnaast kunnen in de nieuwe Duitse immigratiewet sommige hooggekwalificeerden direct permanent verblijf krijgen. In dit geval wordt voor specialisten en leidinggevenden met bijzondere professionele ervaring een inkomenseis gesteld van minimaal twee keer de hoogte van de Duitse «ziekenfondsgrens» (€ 92 700).

Kennismigrant

Vraag (PvdA en CDA)

De leden van de PvdA-fractie merken op dat in de brief de definities van kennismigranten worden gegeven zoals voorgesteld door de interdepartementale werkgroep, het Centraal Planbureau en de Adviescommissie

Vreemdelingenzaken. Zij vragen de minister de door deze instellingen geformuleerde criteria van commentaar te voorzien. Verder vragen zij waarom wordt afgezien van het aanwijzen van specifieke sectoren, specifieke beroepen en specifieke opleidingsniveaus als criteria voor de soepeler toelatingsregeling? Ook de leden van de CDA-fractie vragen in het kader van de definiëring waarom niet (mede) is gekozen voor een criterium waarbij expliciet wordt gekeken naar bepaalde sectoren.

Antwoord

Uit de passage waar de leden van de PvdA-fractie aan refereren volgt dat het begrip «kennismigrant» zich moeilijk laat definiëren, maar dat het bij de kennismigrant gaat om een combinatie van factoren als inkomen, opleiding, werkervaring etc. Het Kabinet heeft voor het volgende gekozen.

Om de kennismigrant te definiëren, is, met uitzondering van postdoctorale en universitaire docenten onder de 30 jaar alsmede promovendi, gekozen voor één objectief criterium: het salariscriterium. Het Kabinet is van mening dat in het salaris de waarde van de kennismigrant voor de Nederlandse arbeidsmarkt tot zijn recht komt. Hierbij geldt tevens dat de financiële bijdrage die de kennismigrant levert aan de Nederlandse samenleving in de vorm van belastingen en premies groter is naarmate zijn loon hoger is. Voor een deel wordt deze waarde bepaald door de opleiding van de arbeidsmigrant. Het Kabinet heeft echter afgezien van de voorwaarde dat de kennismigrant over een bepaald niveau van opleiding moet beschikken, omdat het opleidingsniveau als zodanig niet bepalend is voor de arbeidsproductiviteit en de innovativiteit van de arbeidsmigrant. Zo kunnen ook MBO-ers in met name het MKB een belangrijke innovatieve bijdrage leveren aan de Nederlandse economie.

Met het eenduidige en objectieve salariscriterium wordt tevens bereikt dat het mogelijk is om te komen tot een snelle en eenvoudige procedure om voor toelating in aanmerking te komen. Het Kabinet wijst op het belang van vergroting van het innovatieve karakter van de Nederlandse economie in brede zin. Het nadeel van het aanwijzen van specifieke sectoren/beroepsgroepen is, dat de overheid dient te bepalen in welke sectoren/beroepsgroepen innovatieve kenniswerkers nodig zijn en op welke momenten. Dit levert veel onnodige bureaucratie op, omdat uiteindelijk de markt zelf de vraag bepaalt.

Vraag (PvdA)

Het kabinet gaat aan de door de adviesorganen voorgestelde criteria voorbij en formuleert slechts een inkomenscriterium, te weten een bruto jaarinkomen vanaf € 45 000. Kan deze keuze nader worden onderbouwd? Kan daarnaast het gekozen grensbedrag nader worden onderbouwd? Is dit bedrag inclusief de werkgeverslasten?

Antwoord

Het bedrag van € 45 000 is het bruto jaarsalaris van de werknemer. Dit betreft het salaris incl. vakantiegeld, maar zonder bijtellingen voor bijvoorbeeld de auto van de zaak. Werkgeverslasten zijn evenmin inbegrepen. Het criterium van een bruto jaarsalaris van € 45 000 is een inkomen van 1,5 keer het modale inkomen in Nederland. Een kennismigrant met minimaal dit salaris levert hiermee een bovengemiddelde bijdrage aan de Nederlandse economie. Overigens is de hoogte van het bedrag getoetst in overleg met deskundige organisaties, zoals het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt.

Vraag (PvdA)

Kan de keuze voor een aparte grens voor kennismigranten onder de 30 jaar nader worden onderbouwd? Waarom is dit onderscheid bij 30 jaar

gelegd? Waarom is gekozen voor het bedrag, dat overeenkomt met de Ziekenfondsgrens?

Antwoord

Gekozen is voor een leeftijdsgrens van 30 jaar, omdat bij die leeftijd kennismigranten hun opleiding hebben voltooid en doorgaans enige werkervaring hebben opgedaan. Met het lagere salariscriterium voor kennismigranten onder de 30 jaar wil het Kabinet de immigratie van jonge kenniswerkers bevorderen. Het salariscriterium van € 45 000 zou prohibitief uitpakken voor talentvolle jonge kenniswerkers. Het Kabinet heeft gezocht naar een natuurlijke grens, die automatisch wordt geïndexeerd. Bovendien moet die grens enerzijds niet prohibitief uitpakken en anderzijds waarborgen dat ook talentvolle jonge kenniswerkers voldoende waarde hebben voor de Nederlandse arbeidsmarkt en kenniseconomie. Hiervoor komt de ziekenfondsgrens als eerste in aanmerking.

Vraag (PvdA)

Is het juist dat de inkomensgrens die in Duitsland wordt gehanteerd veel hoger ligt? Om welke grensbedrag gaat het daar? Hoe kan dit verschil worden gemotiveerd?

Antwoord

Zoals hierboven reeds opgemerkt kent het beleid in Duitsland diverse tarieven, een en ander naar gelang de sector waarin de betrokkene werkzaam is, het opleidingsniveau en de jaren werkervaring. De Bondsraad heeft begin juli 2004 een nieuwe migratiewet goedgekeurd die naar verwachting 1 januari 2005 in werking zal treden. De nieuwe wet beoogt mede een oplossing te bieden voor bestaande knelpunten. Hooggekwalificeerde vreemdelingen kunnen direct een vestigingsvergunning krijgen en mee- of nakomende gezinsleden krijgen toegang tot de arbeidsmarkt.

De Duitse situatie verschilt wezenlijk van de Nederlandse situatie. Het toelatingsbeleid van kennismigranten, maar ook gewone arbeidsmigranten, is nationaal beleid. Het stellen van een inkomenseis en het vaststellen van de hoogte hiervan is een nationale aangelegenheid. Verschillen in inkomenseisen geven aan hoe restrictief of open een land is ten opzichte van kennismigranten. Ook speelt mee dat de loonniveaus per land verschillen. Bovendien moet de inkomenseis niet afzonderlijk worden bekeken, maar in combinatie met andere eisen van toelating.

Vraag (PvdA)

Hoe wordt voorkomen dat elke prikkel voor werkgevers om te investeren in de opleiding van eigen personeel of in de beroepsopleiding van jongeren wegvalt doordat vrij eenvoudig een werknemer uit het buitenland kan worden aangetrokken? Wat gaat de minister hieraan doen?

Antwoord

Het Kabinet is van mening dat de prikkels om eigen personeel op te leiden niet wegvallen met dit voorstel. Het is voor een bedrijf van belang om bij te blijven met technologische en organisatorische veranderingen. Dit onderstreept het belang van blijven leren op de werkplek voor alle (dus zowel autochtone als buitenlandse) werknemers via learning-by-doing of formele training en opleiding. Hierbij hebben de werknemers die reeds in het bedrijf zitten, het voordeel dat ze al veel bedrijfsspecifieke en landenspecifieke kennis hebben en dus relatief minder opleiding of extra kennis nodig hebben om een bepaalde functie te vervullen. Een werknemer die reeds in het bedrijf werkzaam is, zal dus niet snel worden gepasseerd omdat de (extra) opleidingskosten te hoog zijn. Als het gaat om een beroepsopleiding die binnen het bedrijf wordt genoten, gaat dit om specifieke bedrijfskennis, die dus ook niet zomaar in

het buitenland voor handen is. Daarnaast gaat het om jongeren die minimaal € 32 600 verdienen en dus al enige jaren werkervaring hebben.

Vraag (PvdA)

De leden van de PvdA-fractie wijzen erop dat in de Wet arbeid vreemdelingen tot op heden het prioritaire aanbod centraal staat. Dit criterium wordt volgens deze leden nu voor de kennismigranten geheel losgelaten. De leden vragen de Minister naar een onderbouwing van deze ingrijpende keuze, met name gelet op de op dit moment sterk opgelopen werkloosheid, ook onder hoogopgeleiden.

Antwoord

Het Kabinet is van mening dat bescherming van de bovenkant van de arbeidsmarkt – tegen buitenlandse kenniswerkers – niet noodzakelijk is. Naast het (dreigende) tekort van kenniswerkers zal verdringing door deze buitenlandse kenniswerkers ook in de huidige situatie niet snel optreden; door hun hoge inkomen en waarde voor de kenniseconomie zullen zij eerder extra groei en werk opleveren voor de Nederlandse maatschappij. De keuze om voor de tewerkstelling van kenniswerkers geen tewerkstellingsvergunning te vragen staat hierbij los van de stand van de conjunctuur. Desalniettemin zal de vraag naar buitenlandse kenniswerkers in perioden van laagconjunctuur automatisch lager zijn, omdat werkgevers dan minder snel een buitenlander een arbeidscontract aan zullen bieden als zij ook gebruik kunnen maken van beschikbaar Nederlands arbeidsaanbod.

Vraag (PvdA)

Verder wijzen deze leden op het besluit van het kabinet om met het oog op de toelating op de arbeidsmarkt van werknemers uit de nieuwe lidstaten de arbeidsmarkttoets in stand te houden en slechts in de beroepen of sectoren waar evident geen arbeidsaanbod aanwezig is, de individuele arbeidsmarkttoets achterweg te laten. De leden van deze fractie vragen zich af hoe deze terughoudende en voorzichtige lijn zich verhoudt tot de vergaande liberalisering van de arbeidsmarkt boven de gestelde inkomensgrens.

Antwoord

In de Wet arbeid vreemdelingen staat bescherming van de Nederlandse arbeidsmarkt centraal. De verwachting was dat vrij verkeer van werknemers met de Midden- en Oost-Europese landen vooral zou leiden tot migratie van werknemers naar laagbetaalde banen, hetgeen afhankelijk van de hoogte van de toestroom tot verdringing van Nederlands arbeidsaanbod kan leiden.

Vraag (PvdA)

In het Deltaplan Techniek wordt aangegeven dat op de middellange termijn een tekort van 120 000 kennismigranten wordt verwacht. Gaat het niet feitelijk om een tekort aan hoger opgeleiden in specifieke beroepen, waarin (deels) óók zou kunnen worden voorzien door beleidsmaatregelen gericht op scholing van Nederlandse werknemers? Kan de minister een beargumenteerde reactie geven? Kan het getal van 120 000 nader worden onderbouwd?

Antwoord

In het Deltaplan staat dat er een tekort aan kenniswerkers (niet kennismigranten) wordt verwacht, waarbij vooral de tekorten aan bèta's en technici nijpend zijn. Dit tekort wordt aangepakt via vier samenhangende hoofdlijnen:

- het aantrekkelijker maken van bèta- en techniekonderwijs en het terugdringen van uitval;

- aantrekkelijke banen met perspectief creëren. Hier zijn werkgevers primair aan zet;
- aantrekkelijke keuzes creëren: extra maatregelen om het keuzegedrag van jongeren voor bèta en techniek te beïnvloeden. Er worden experimenten uitgevoerd met financiële prikkels en er wordt gewerkt aan imagoverbetering van wetenschappelijke en technische opleidingen en beroepen;
- aantrekkelijke vestiging in Nederland voor buitenlanders creëren. Een manier om op korte termijn in tekorten te voorzien is het aantrekken en vasthouden van kenniswerkers uit het buitenland. Ook op lange termijn moet Nederland interessant zijn voor buitenlandse werknemers en studenten.

De vierde lijn (kennismigranten) is dus één van de vier lijnen waarlangs actie wordt ondernomen om het tekort aan met name bèta's en technici tegen te gaan. Scholing van Nederlandse werknemers maakt onderdeel uit van hoofdlijn twee, waarbij het met name gaat om aantrekkelijke banen. Overigens wijs ik u op de technomonitor van het Deltapunt (opvolger van AXIS) dat zegt dat omscholing van werknemers naar de technieksector niet zonder problemen verloopt. Mensen wenden zich eerder af van de techniek dan dat zij overstappen naar de techniek. Dat sterkt ons in ons voornemen om extra aandacht te besteden aan Leven Lang Leren in de bèta- en technieksector. Dergelijke trajecten zullen echter niet voldoende zijn voor het wegwerken van de verwachte tekorten.

De onderbouwing van het tekort aan 120 000 kenniswerkers is afgeleid van het ROA-rapport «de arbeidsmarkt voor kenniswerkers» (ROA-R-2002-9). Hierin staan de prognoses voor de jaren 2001–2006 naar vraag en aanbod van kenniswerkers per sector in een conjunctureel neutraal scenario.

Vraag (PvdA)

Om hoeveel kennismigranten gaat het per jaar, naar schatting van de minister? Waarom is er niet gekozen voor een quotering om de instroom te kunnen reguleren? Tevens zou met een maximum aan het aantal verblijfsvergunning voor kennismigranten beter kunnen worden ingespeeld op de actuele arbeidsmarktpositie van Nederlandse hoogopgeleiden. Graag een gemotiveerde reactie. Is het waar dat Duitsland wel een jaarquotum hanteert?

Antwoord

Het is om verschillende redenen niet mogelijk een reële inschatting te maken van het aantal kennismigranten per jaar. Hierbij kan worden gedacht aan een aantal variabelen als economische vooruitzichten, de vraag in de diverse sectoren, het aanbod van werknemers en (veranderingen in) het beleid van andere landen vergeleken met het nieuwe Nederlandse beleid. Zoals reeds eerder opgemerkt, is dit ook niet problematisch aangezien bescherming van de bovenkant van de arbeidsmarkt – tegen buitenlandse kenniswerkers – niet noodzakelijk is. Naast het (dreigende) tekort aan kenniswerkers zal verdringing door deze migranten ook in de huidige economische situatie niet snel optreden. Om deze reden is het hanteren van een quotum ook niet wenselijk.

Duitsland heeft voor de aldaar geldende IT-green-card-regeling inderdaad een quotum ingesteld. Het quotum is overigens nooit gehaald, mede als gevolg van enkele beperkingen in de regeling (zoals de onmogelijkheid in aanmerking te kunnen komen voor permanent verblijf), waardoor zowel het bedrijfsleven als de werknemer de regeling als nadelig ziet.

Vraag (PvdA)

De leden van de PvdA-fractie wijzen erop dat het Kabinet de loongrens als «eenduidig en objectief» criterium heeft gekozen omdat daarin de waarde van de kennismigrant tot zijn recht zou komen. Zij vragen zich af of deze redenering wel valide is. Zij merken op dat dit mogelijk het geval zou zijn wanneer er in Nederland sprake zou zijn van volstreekte vrije en individuele loonvorming, maar dat is niet geval. Het gegeven dat een werkgever bereid is een buitenlandse werknemer € 45 000 te betalen, zegt, zo merken deze leden op, op zichzelf niets over de vraag of er nog voldoende aanbod van de specifieke vaardigheden of deskundigheid is op de nationale of EU-arbeidsmarkt. Is de minister dat met deze leden eens?

Antwoord

Het Kabinet gaat ervan uit dat een werkgever niet meer dan € 45 000 aan een kenniswerker zal betalen als deze kenniswerker voor hem deze waarde niet heeft. Het Kabinet is het met de leden van de PvdA eens dat de bereidheid van een werkgever om meer dan € 45 000 te betalen niet per definitie hoeft te impliceren dat er geen arbeidsaanbod beschikbaar zou kunnen zijn dat hetzelfde werk zou kunnen uitvoeren. Zoals hierboven reeds aangegeven is het Kabinet desalniettemin niet bang voor verdringing zowel vanwege het verwachte tekort aan kenniswerkers als omdat deze kenniswerkers juist zorgen voor een groei van de Nederlandse economie en daarmee juist banen creëren.

Vraag (PvdA)

De leden van deze fractie merken op dat de komst van mogelijk grote groepen arbeidsmigranten naar Nederland in termen van voorzieningen mogelijk consequenties zal hebben. Zo merken deze leden op dat we op dit moment in Nederland weer woningnood kennen. Ook zal de komst van een nieuwe groep kinderen van buitenlandse afkomst met uiteenlopende taalachterstanden een extra inspanning vereisen in het onderwijs. De leden vragen of het Kabinet een visie heeft op dergelijke consequenties van het geheel vrijmaken van de arbeidsmarkt boven de gestelde inkomensgrens. Zij vragen de Minister uiteen te zetten hoe de Minister dit ziet en op welke wijze de Minister hierop meent te anticiperen. Zij vragen de Minister tevens in te gaan op de vraag in welke mate zij verwacht dat de nieuwe kennismigranten na verloop van de verblijfsvergunning van vijf jaar zullen opteren voor een permanent verblijf. Ten slotte vragen zij de Minister welke consequenties dat heeft voor het beroep dat gedaan zal worden op maatschappelijke voorzieningen, onder meer in het licht van de gevolgen van de vergrijzing in de komende decennia?

Antwoord

De visie van het Kabinet, welke overigens ook ondersteund door de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken, is dat het aantrekken van kennismigranten een positieve uitwerking kan hebben op het functioneren van de economie, de arbeidsmarkt kan versterken en meer acute tekorten op de arbeidsmarkt kan opvullen, vooral in sectoren die een belangrijk aandeel hebben in de economische groei en waarin Nederland internationaal concurrerend wil zijn. Uitgangspunt is dan ook dat deze (kennis-) migranten zagezegd niet zullen «drukken» op de verzorgingsstaat maar hieraan een positieve bijdrage kunnen leveren (overigens zij benadrukt dat indien dit niet het geval is en de betrokkene wel een beroep doet op de openbare kas dit zal leiden tot beëindiging van het verblijf). Eventuele bijstandskosten zullen worden verhaald op de werkgever die zich financieel garant heeft gesteld voor de kennismigrant.

Daarbij komt dat ten gevolge van de globalisering juist deze vorm van arbeid een steeds minder door nationale grenzen omsloten kapitaalfactor vormt. Dit betekent dat deze groep professionals steeds meer is genegen

emplooi daar te zoeken waar de beloning en ontplooiingskansen het grootst zijn. Gebleken is dat juist bij deze categorie het verblijf vaak een tijdelijk karakter kent. Naar verwachting zullen dan ook relatief weinig kennismigranten na vijf jaar opteren voor permanent verblijf.

Vraag (CDA en PvdA)

De leden van de CDA- en PvdA-fractie vragen waarom voetballers en geestelijke voorgangers en godsdienstleraren expliciet worden genoemd als categorieën die worden uitgesloten van de regeling voor kennismigranten. Leden van de CDA-fractie vragen wat eventueel hun relatie met het begrip «kennismigrant» zou zijn.

Antwoord

Zoals in het Kabinetsstandpunt is opgemerkt worden voetballers uitgesloten omdat dit anders zou betekenen dat de huidige afspraken met de sector, die gekenmerkt wordt door een afwijkende salarisstructuur, door de voorgestelde maatregelen voor kennismigranten zouden vervallen. Gelet op het destijds moeizaam bereikte compromis wordt dit niet wenselijk geacht. Geestelijk voorgangers en godsdienstleraren worden uitgesloten omdat het verblijfsdoel in de huidige wet- en regelgeving waarvoor zij in Nederland verblijven is aangemerkt als tijdelijk verblijfsdoel. Dit betekent dat zij niet in aanmerking kunnen komen voor permanent verblijf. Door ook deze categorie als kennismigrant te benoemen zou aldus de onwenselijke situatie ontstaan dat zij wel in aanmerking kunnen komen voor permanent verblijf. Voor wat betreft de vraag van de leden van het CDA naar de relatie zij opgemerkt dat de noodzaak tot het uitsluiten een direct gevolg is van het hanteren van enkel een inkomenscriterium. Zoals ook de ACVZ heeft opgemerkt betekent het hanteren van dit criterium dat in een individueel geval een migrant wel dient te worden aangemerkt als een kennismigrant ook zonder dat hij voldoet aan de «klassieke» factoren als opleiding, werkzaam in een bepaalde sector en functieniveau.

Vraag (PvdA)

De leden van de PvdA-fractie merken op dat het Kabinet redeneert dat voetballers worden uitgesloten omdat daarvoor al een regeling is, die niet ter discussie mag komen. Zij vragen zich af of hierdoor geen rechtsongelijkheid ontstaat. Hoe kan, zo vragen deze leden, deze worden gemotiveerd. Verder wijzen zij erop dat het Kabinet geen sectoren of beroepen wil aanwijzen maar slechts een inkomensgrens hanteert, behalve voor voetballers en geestelijke voorgangers. Zij vragen de Minister een juridische onderbouwing van dit onderscheid te geven. Ten slotte merken zij op dat ook geestelijke voorgangers niet vallen onder de toelatingsregeling voor kennismigranten. Deze leden vragen zich af of wanneer zij nu aan de inkomensgrens voldoen en uitzicht hebben op een permanente aanstelling, waarom het dan ongewenst is dat zij ook in aanmerking kunnen komen voor permanent verblijf.

Antwoord

In de Vreemdelingenwet- en regelgeving zijn vele verblijfsdoelen geformuleerd, waarbij de vergunning wordt verleend onder bepaalde beperkingen en voorschriften. Deze beperkingen en voorschriften verschillen afhankelijk van het doel waarvoor verblijf wordt gevraagd. De discretionaire bevoegdheid van de Minister tot het formuleren van beleid voor bepaalde categorieën onder bepaalde voorwaarden en beperkingen volgt uit de Vreemdelingenwet 2000.

Specifiek ten aanzien van het verrichten van arbeid wordt in de huidige wet- en regelgeving reeds onderscheid gemaakt naar bepaalde categorieën, waaronder arbeid als zelfstandige, arbeid in loondienst, arbeid als

geestelijk voorganger of godsdienstleraar. Van rechtsongelijkheid is geen sprake, omdat voor een ieder die een aanvraag doet voor hetzelfde verblijfsdoel dezelfde voorwaarden gelden. Voetballers worden uitgezonderd omdat voor deze specifieke categorie reeds eerder in het kader van de Wet arbeid vreemdelingen goede afspraken met de sector zijn gemaakt. Geestelijk voorgangers worden uitgesloten omdat verblijf in Nederland voor dit verblijfsdoel per definitie als een tijdelijk verblijfsdoel is aangemerkt. Deze regeling is dan ook niet bedoeld als «achterdeur» voor deze categorie om alsnog voor permanent verblijf in Nederland in aanmerking te komen.

Vraag (VVD):

De leden van de VVD-fractie merken op dat universiteiten en onderzoeksinstellingen behoefte hebben aan bepaalde categorieën wetenschappelijk personeel, bijvoorbeeld promovendi. Zij vragen zich af hoe het staat met (potentiële) jonge Nederlandse onderzoekers. Hoeveel promovendiplekken worden ingenomen door Nederlanders? Hoe verhouden de plannen zich tot de voorstellen om research-masters in te voeren? Blijft er binnen het opleidingsaanbod aan de Nederlandse universiteiten onvoldoende potentieel om onderzoeksplaatsen in te vullen? Ten slotte vragen zij of er bij bijzondere onderzoeksgebieden speciale vereisten zijn waarin momenteel binnen het Nederlandse aanbod geen expertise is.

Antwoord:

Een tekort aan wetenschappelijk personeel is onder meer afhankelijk van aan de ene kant de economie en aan de andere kant de aantrekkelijkheid van het beroep. Wanneer het goed gaat met de economie, is het voor universiteiten lastiger om aan goede wetenschappers te komen dan wanneer het minder gaat. De universiteiten kunnen hun concurrentiepositie op de arbeidsmarkt verbeteren door goede arbeidsvoorwaarden en een aantrekkelijk werkklimaat aan te bieden aan jonge onderzoekers. Op het terrein van de arbeidsvoorwaarden is een aantal verbeteringen doorgevoerd. Het aantal dissertaties neemt op dit moment weer toe, in 2001 waren dit er meer dan 2500, en dat is meer dan in de jaren daarvoor.

De ambitie, neergelegd in het HOOP 2004 en in het Wetenschapsbudget 2004, is echter om meer onderzoekers op te leiden. Daartoe wordt zowel ingezet op onderzoeksmasters als op het vergroten van het aantal promoties. In Nederland promoveren 15 van de 10 000 inwoners, vergeleken met 25–30 in Frankrijk en Duitsland. Om deze achterstand aan te pakken, zal er een aansprekende leer- en werksituatie voor onderzoekers moeten worden gecreëerd. Zowel het kennismigratiebeleid als het onderzoeksmastersbeleid zijn manieren om het voor (potentiële) onderzoekers uit zowel binnen als buitenland aantrekkelijk te maken onderzoeker in Nederland te worden. Dit staat los van de vraag of er voor bijzondere onderzoeksgebieden speciale vereisten zijn, waarop dit moment het Nederlandse aanbod beperkt is. Het gaat erom geen drempels voor instroom in de systematiek op te werpen anders dan kwaliteitsdrempels.

Vraag (CDA)

Het Kabinet stelt dat buitenlandse studenten gedurende de periode dat zij hier studeren niet worden aangemerkt als kennismigrant. De student wordt eerst een kennismigrant, indien hij na afronding van zijn HBO/WO-studie arbeid in loondienst onder de gestelde voorwaarden gaat verrichten. Hij zal in de gelegenheid worden gesteld om binnen een periode van maximaal drie maanden een functie met het gestelde inkomensniveau te aanvaarden. Indien de betrokkene inderdaad een arbeidscontract krijgt aangeboden, zal de aanvraag voor een verblijfsvergunning onder de beperking «kennismigrant» op de kortst mogelijke termijn, doch uiterlijk binnen twee weken worden afgegeven. Met deze

maatregel wijzigt de situatie na afronding van de studie van betrokkene ten gunste omdat hij met een minimum aan administratieve verplichtingen in Nederland zijn carrière een vervolg kan geven.

Begrijpen de leden van de CDA-fractie het goed dat men in zulke gevallen niet meer aan het mvv-vereiste hoeft te voldoen? Als dat inderdaad het geval is, is er dan geen sprake van rechtsongelijkheid ten opzichte van andere categorieën vreemdelingen die wel aan het mvv-vereiste moeten voldoen en moeten terugkeren naar hun land van herkomst om daar een nieuwe machtiging tot voorlopig verblijf aan te vragen in verband met een gewijzigd verblijfsdoel? Treedt hier wellicht strijdigheid of spanning op met internationale regelgeving?

Antwoord

Als de vreemdeling die hier te lande zijn studie heeft voltooid, in Nederland wenst te blijven met het oog op verblijf als kennismigrant, kan hij een aanvraag indienen voor verblijf als kennismigrant. Hij kan die aanvraag indienen nadat hij zijn studie heeft voltooid, doch voordat zijn verblijfsvergunning voor studie is beëindigd. In dat geval is er sprake van wijziging van de beperking (van studie in kennismigrant) en is geen machtiging tot voorlopig verblijf vereist. Er is geen sprake van rechtsongelijkheid omdat vreemdelingen die in bezit zijn van een verblijfsvergunning een wijziging van het verblijfsdoel kunnen aanvragen zonder dat zij naar het land van herkomst dienen terug te keren om een machtiging tot voorlopig verblijf aan te vragen. Als de vreemdeling die verblijf heeft gehad als student binnen drie maanden na beëindiging van zijn studie een functie als kennismigrant verwerft, zal de aanvraag kunnen worden ingewilligd.

Verblijfsvergunning

Vraag (PvdA)

De leden van de PvdA-fractie vragen de Minister waarom is gekozen voor de looptijd van de verblijfsvergunning voor kennismigranten van vijf jaar. Is hier een samenhang met vergelijkbare termijnen waar het gaat om de aanvraag van een reguliere permanente verblijfsvergunning, met de periode waarna naturalisatie kan worden aangevraagd en of de vijf jaren termijn die de minister in de nieuwe wet inburgering wil opnemen? Onder welke nadere voorwaarden kan men na vijf jaar in aanmerking komen voor een permanente verblijfsvergunning? Moet er op dat moment nog steeds sprake zijn van een vast arbeidscontract?

Antwoord

De termijn van vijf jaar volgt uit de bestaande Vreemdelingenwet- en regelgeving, maar heeft geen relatie met de vijf jaren termijn van de toekomstige Wet inburgering in Nederland. Een vreemdeling kan op grond van artikel 21 van de Vreemdelingenwet 2000 een aanvraag tot een vergunning voor onbepaalde tijd indienen indien hij gedurende direct voorafgaande aan de aanvraag vijf achtereenvolgende jaren rechtmatig verblijf heeft genoten. Er is geen reden voor kennismigranten hierop een uitzondering te maken. Dit geldt eveneens voor de overige algemene voorwaarden waaraan moet worden voldaan om voor permanent verblijf in aanmerking te komen. Eén van de voorwaarden is dat de betrokkene moet beschikken over voldoende middelen van bestaan. In het geval van de kennismigrant betekent dit dat hij op dat moment inderdaad dient te beschikken over een arbeidscontract.

Vraag (PvdA)

Gelden vanaf het moment dat de permanente vergunning is verleend, alle rechten op sociale voorzieningen in Nederland? Of zal er sprake zijn van een ingroeimodel, waarbij rekening wordt gehouden met opgebouwde rechten?

Antwoord:

Op basis van de beleidslijnen, zoals vastgelegd in de zgn. «Koppelingswet», hebben vreemdelingen die met verblijfsvergunning in Nederland verblijven in het kader van de sociale zekerheidswetgeving dezelfde rechten als Nederlanders. Bij de bepaling van het recht op sociale voorzieningen wordt met een Nederlander gelijkgesteld de hier te lande verblijvende vreemdeling die rechtmatig in Nederland verblijft houdt in de zin van artikel 8, onderdelen a tot en met e en l, van de Vreemdelingenwet 2000.

Een opbouwstelsel geldt slechts, in gevallen waar ook de aanspraken voor Nederlanders op opbouw zijn gebaseerd. Een voorbeeld van het laatste is de AOW, alwaar de hoogte van de uitkering in principe afhankelijk is van het aantal jaren dat betrokkene op grond van de Nederlandse wetgeving verzekerd is geweest.

Vraag (PvdA)

Op welke wijze wordt voorkomen dat contracten kort nadat de permanente vergunning is verstrekt alsnog worden opgezegd? Op welke wijze kan de zorgplicht van de werkgever ook na de eerste vijf jaar worden voort gezet?

Antwoord (PvdA)

De intrekingsgronden voor een vergunning voor onbepaalde tijd zijn limitatief weergegeven in artikel 22 van de Vreemdelingenwet 2000. Het beëindigen van het contract door de werkgever nadat een vergunning voor onbepaalde tijd is verleend heeft geen vreemdelingrechtelijke consequenties. De zorgplicht van de werkgever houdt in ieder geval op indien de betrokkene in het bezit is gesteld van een vergunning voor onbepaalde tijd. Een langere periode dan maximaal vijf jaar wordt niet redelijk geacht en zou ook afbreuk doen aan de aantrekkelijkheid van de regeling voor de werkgevers.

Vraag (PvdA)

De leden van de PvdA-fractie merken op dat de verblijfsvergunning voor kennismigranten wordt afgegeven voor vijf jaar. Wanneer het arbeidscontract eerder afloopt, vervalt de verblijfsvergunning. Hoe zal dit worden gehandhaafd? Welke sanctie krijgt de werkgever wanneer hij het vroegtijdig aflopen van het arbeidscontract niet meldt bij de IND? Bestaat de mogelijkheid voor de buitenlandse kennismigrant om vanuit Nederland naar nieuw werk te zoeken, in Nederland dan wel daarbuiten? Hoe wordt voorkomen dat de werkloos geworden kennismigrant illegaal in Nederland blijft? Gaat deze groep ook onder het terugkeerbeleid van deze minister vallen? Hoeveel tijd krijgt de werkloos geworden kennismigrant en zijn gezin om het land te verlaten? Is het mogelijk, indien direct aansluitend een nieuwe baan in Nederland wordt gevonden, op dezelfde verblijfsvergunning in Nederland te blijven? Moet een nieuwe verblijfsvergunning worden aangevraagd door de nieuwe werkgever? Kan deze in Nederland worden afgewacht? Ten slotte vragen zij of de vijf jaar termijn met deze nieuwe vergunning dan ook opnieuw ingaat, of de klok gewoon doorloopt.

Antwoord

Een verblijfsvergunning voor vijf jaar als kennismigrant kan worden verleend als betrokken vreemdeling een arbeidscontract voor onbepaalde tijd kan overleggen. Indien een arbeidscontract voor bepaalde tijd wordt overgelegd, wordt de verblijfsvergunning als kennismigrant voor maximaal de duur van het arbeidscontract verleend. Daarbij is tevens van belang dat op grond van artikel 3.68 Vreemdelingenbesluit 2000 een verblijfsvergunning een geldigheidsduur heeft die één maand minder is dan de geldigheidsduur van het paspoort.

Indien het arbeidscontract wordt beëindigd of eerder afloopt dan voorzien, heeft de werkgever de plicht hiervan binnen een week melding te doen bij de IND. Deze verplichting zal opgenomen worden in de bepalingen betreffende kennismigranten, toe te voegen aan het bestaande mvv-verkort convenant met de werkgever of in een contract als een werkgever geen convenant met de de IND heeft. De sanctie voor de werkgever die zich niet houdt aan de afmeldplicht of niet aan enige verplichting opgenomen in het convenant of contract, zal er uit bestaan dat het convenant of contract voor een nader te bepalen periode door de IND buiten werking wordt gesteld zodat vreemdelingen die in die periode verblijf als kennismigrant genieten of wensen bij de werkgever in kwestie, niet bij die werkgever zullen worden toegelaten als kennismigrant.

Voor de kenniswerker die in het bezit is van een verblijfsvergunning als kennismigrant en die gedurende de geldigheidsduur van die vergunning wordt ontslagen, is het mogelijk om binnen drie maanden na onvrijwillige beëindiging van het dienstverband, een nieuwe baan als kennismigrant te zoeken. De kennismigrant kan gedurende de geldigheidsduur van zijn verblijfsvergunning van werkgever veranderen mits hij aan de voorwaarden blijft voldoen, hetgeen impliceert dat de nieuwe werkgever over een convenant met een kennismigrantenpassage moet beschikken of een contract moet aangaan met de IND.

Indien een kennismigrant werkloos wordt, zal diens werkgever hiervan binnen een week melding moeten maken bij de IND, Indien niet binnen drie maanden daarna bericht is ontvangen van een nieuwe werkgever dat betrokken vreemdeling in dienst is genomen als kennismigrant en de werkgever daartoe over een convenant beschikt dan wel een contract afsluit, zal de IND de verblijfsvergunning als kenniswerker intrekken. Indien de kennismigrant evenwel binnen drie maanden in aansluiting op zijn baan waaruit hij ontslagen is en gedurende de geldigheidsduur van zijn verblijfsvergunning, een nieuwe baan als kennismigrant vindt, blijft hij voldoen aan de voorwaarden van kennismigrant mits de nieuwe werkgever beschikt over een convenant dan wel daartoe een contract afsluit en de vreemdeling blijft voldoen aan het inkomenscriterium. Betrokkene blijft dan in het bezit van zijn verblijfsvergunning als kennismigrant. Pas na afloop van de geldigheidsduur daarvan en op voorwaarde dat hij nog een baan als kennismigrant heeft, heeft betrokkenen vreemdeling een verlenging van de verblijfsvergunning nodig. De aanvraag om verlenging dient door betrokken vreemdeling zelf te geschieden. Indien een kennismigrant in directe aansluiting op zijn vorige baan en daarmee op de geldigheidsduur van zijn verblijfsvergunning als kennismigrant een nieuwe functie als kennismigrant aanvaardt, kan hij zo nodig om verlenging van de verblijfsvergunning vragen. Deze kan voor de duur van vijf jaar worden verlengd indien de vreemdeling daarvoor heeft beschikt over een verblijfsvergunning met een geldigheidsduur van 5 jaar. In dat geval kan de vreemdeling ook opteren voor een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd. In de andere gevallen kan de verblijfsvergunning voor de duur van de nieuwe tewerkstelling worden verlengd.

Vraag (PvdA)

Na ontslag kan een kennismigrant binnen drie maanden een nieuwe functie aanvaarden, zo vermeldt de brief, tenzij uitzetting om redenen van bedreiging van de openbare orde en nationale veiligheid is geïndiceerd. Is in die situatie een strafrechterlijke veroordeling nodig alvorens tot uitzetting kan worden overgegaan? Is hierbij sprake van een «glijdende schaal»?

Antwoord

Ja. Ingevolge de Vreemdelingenwet 2000 kan het verblijf van een vreem-

deling in Nederland worden geweigerd dan wel worden beëindigd, indien de vreemdeling een gevaar vormt voor de openbare orde. Voor de vraag of het verblijf van de vreemdeling na een misdrijf wordt beëindigd, is van belang de duur van dat verblijf en de ernst van de inbreuk. De inbreuk op de openbare orde dient ernstiger te zijn naarmate het verblijf van de vreemdeling in Nederland langer heeft geduurd. Dit principe is neergelegd in de zogenoemde «glijdende schaal».

De IND zal het verblijf van een vreemdeling ingeval van gevaar voor de nationale veiligheid beëindigen na informatie daarover van de AIVD. Hiervoor is geen strafrechtelijke veroordeling noodzakelijk.

Vraag (PvdA)

Wanneer is er sprake van «een beroep doen op de openbare kas»?

Antwoord

Er is sprake van een beroep doen op de openbare kas indien ter voorziening in de persoonlijke behoeften uitkeringen of voorzieningen worden genoten die uit de belastingmiddelen worden gefinancierd.

Vraag (PvdA en VVD)

De leden van de PvdA vragen de Minister wat er gebeurt als gedurende de looptijd van de verblijfsvergunning het inkomen van de kennismigrant daalt onder de grens van € 45 000? Gaat de IND dat controleren of is de werkgever verplicht dergelijke veranderingen te melden? De leden van de VVD-fractie vragen de Minister hoe de uitvoerende diensten zullen handhaven.

Antwoord

De werkgever is verplicht alle relevante informatie te verstrekken. Hieronder dient ook te worden begrepen dat een migrant niet meer aan het inkomenscriterium voldoet en daarmee niet langer als kennismigrant kan worden aangemerkt. In die situatie dient de werkgever een tewerkstellingsvergunning aan te vragen. De werknemer dient een nieuwe aanvraag in onder de beperking arbeid in loondienst. Op dit moment wordt een plan van aanpak in het kader van de handhaving opgesteld. Dit plan zal voor de datum inwerkingtreding van het beleid gereed zijn.

Vraag (PvdA)

Moet de kennismigrant gedurende de drie maanden na zijn ontslag, waarin hij in staat wordt gesteld een nieuwe functie te aanvaarden, in eigen onderhoud voorzien?

Antwoord

Ja. Uitgangspunt is dat de kennismigrant in zijn eigen onderhoud voorziet, ook (of beter gezegd juist ook) in de periode waarin hem de gelegenheid wordt geboden een nieuwe functie te aanvaarden. Mocht een kennismigrant gedurende deze periode (en eventueel de periode waarin nog niet onherroepelijk op bezwaar of beroep tegen de intrekking van de verblijfsvergunning is beslist) voldoen aan de criteria van de Wet Werk en Bijstand, dan kan hem een bijstandsuitkering in beginsel niet worden ontzegd. De kosten van de bijstandsuitkering zullen echter worden verhaald op de werkgever die zich financieel garant heeft gesteld voor de kennismigrant.

Vraag (CDA)

De leden van de CDA-fractie vragen of en zo ja op welke manier er een selectie plaats heeft van degenen die aan het looncriterium voldoen. En hoe wordt, los van het looncriterium, getoetst of men inderdaad kennismigrant is? Zullen zich hier wellicht problemen kunnen voordoen op het gebied van waardering van diploma's en elders verworven competenties?

En, onder verwijzing naar de kabinetsreactie op aanbeveling 3 en 4 van het ACVZ-advies over arbeidsmigratie, vragen de leden van de CDA-fractie hoe het kabinet de kans op fraude met diploma's, opgegeven werkervaring enzovoort taxeert?

Antwoord

Aan de hand van het inkomen wordt beoordeeld of een vreemdeling in aanmerking komt voor verblijf als kennismigrant. Daarnaast is van belang dat de werkgever een convenant heeft met de IND waaraan toegevoegd bepalingen ten aanzien van kennismigranten of een contract heeft afgesloten met de IND. Er wordt niet getoetst aan diploma's omdat het hebben van een bepaald diploma geen voorwaarde voor toelating als kennismigrant is. De verantwoordelijkheid ten aanzien van het aantrekken van voldoende opgeleid personeel wordt aan de werkgever gelaten.

Vraag (VVD)

Hoe verloopt de procedure tussen werkgever en overheid om tot een convenant te komen? Wat zijn de criteria om convenantpartij te worden? Kan in principe iedere werkgever dat zijn, mits de potentiële werknemer past binnen de gegeven definitie van «kennismigrant»? Hoe staat het met de positie van organisaties die bestaan uit holdings en werkmaatschappijen? Hoe wordt zeker gesteld dat de werkgever zich als convenantpartij niet aan zijn «zorgplicht» ten opzichte van de kennismigrant kan onttrekken?

Antwoord

Aan alle werkgevers, ongeacht het feit of reeds tussen de werkgever en de IND een convenant in het kader van de verkorte mvv-procedure is afgesloten, die kennismigranten in dienst willen nemen, zal de gelegenheid worden geboden om een standaard-contract met de overheid af te sluiten met betrekking tot kennismigranten. In het geval van een werkgever die geen convenant verkorte mvv-procedure heeft afgesloten met de IND, zal dit standaard-contract met de overheid afgesloten kunnen worden bij gelegenheid van de verblijfsaanvraag van de eerste kennismigrant die bij die werkgever in dienst wil treden. Alvorens een contract met de werkgever kan worden afgesloten zal worden nagegaan of daartegen bezwaren bestaan. Indien de betrokken werkgever zich onttrekt aan de zorgplicht zal dit (uiteeraard) consequenties hebben voor de aangegane overeenkomst in de vorm van een convenant of standaard-contract. De sanctie voor de werkgever zal er uit bestaan dat het convenant of contract voor een periode van één jaar door de IND buiten werking wordt gesteld zodat vreemdelingen die in die periode verblijf als kennismigrant wensen bij de organisatie in kwestie, niet bij die werkgever zullen worden toegelaten als kennismigrant. Bij herhaalde buitenwerkingstelling kan het standaard-contract met de overheid of het convenant schriftelijk worden opgezegd. Schriftelijke opzegging geschiedt bij opzet of grove nalatigheid door de werkgever of andere redenen van zwaarwegende aard. Ten slotte zij opgemerkt dat de overeenkomst wordt aangegaan met de in Nederland gevestigde juridische entiteit die daartoe wordt vertegenwoordigd door de bestuurder(s) en alwaar de betrokkene in dienst treedt. De rest van de groepsstructuur is daarmee minder relevant.

Vraag (VVD)

Is het mogelijk te blijven registeren hoeveel personen en hoe vaak gebruik maken van de nieuwe faciliteiten zodat nagegaan kan worden of de nieuwe methodiek succesvol is?

Antwoord

De IND zal, na het opnemen van de beperking «kennismigrant» in het Vreemdelingenbesluit 2000, artikel 3.4., eerste lid, registreren aan hoeveel

vreemdelingen een machtiging tot voorlopig verblijf, dan wel een verblijfsvergunning als kennismigrant is verstrekt. Verder zal in het kader van de in het standaard-contract of convenant aangegeven verplichtingen door de werkgever, de werkgever jaarlijks rapporteren over de bij hem in dienst zijnde kennismigranten. Deze informatie zal ondermeer betrekking hebben op de arbeidsmarktsector waarin de werkgever opereert en de functie die de kennismigrant vervult. De informatie zal worden betrokken in de evaluatie van de gehele regeling na drie jaar.

Vraag (PvdA)

Betekent de nieuwe toelatingsregeling voor kennismigranten voor asielzoekers die een functie met het gestelde inkomensniveau aanvaarden, dat zij ook in aanmerking komen voor de verblijfsvergunning? Is het toegestaan dat de kennismigrant zich al in Nederland bevindt op het moment dat de verblijfsvergunning wordt aangevraagd? Zal de mogelijkheid voor buitenlandse studenten om binnen drie maanden na afronding van die studie een functie met het gestelde inkomensniveau te aanvaarden, ook openstaan voor asielzoekers of kinderen van asielzoekers die momenteel een opleiding in Nederland volgen?

Antwoord

Nee. Doel van de asielprocedure is dat de Immigratie- en Naturalisatiedienst op zorgvuldige wijze beoordeelt of een asielzoeker te vrezen heeft voor vluchtelingrechtelijke vervolging of anderszins bescherming behoeft en om die reden kan worden toegelaten tot Nederland. De asielprocedure is met nadruk niet bedoeld om vast te stellen of een vreemdeling op reguliere gronden in Nederland kan verblijven. Wanneer een in Nederland verblijvende asielzoeker niet of niet meer aan de voorwaarden voldoet om hier te mogen zijn, moet hij Nederland verlaten. Dit heeft voor de hoogopgeleide en ingeburgerde asielzoeker, die niet (of niet meer) op asielgerelateerde maar op reguliere gronden in Nederland wenst te blijven de volgende consequentie.

Uitgaande van het systeem van de Vreemdelingenwet (en de Wet arbeid vreemdelingen) dient de betrokkene in beginsel naar het land van herkomst te gaan om aldaar een machtiging tot voorlopig verblijf aan te vragen met het beoogde reguliere verblijfsdoel. Voor zover de betrokkene in Nederland wenst te verblijven om er arbeid in loondienst te verrichten dient de (aanstaande) werkgever, indien noodzakelijk, de Centrale organisatie voor Werk en Inkomen te verzoeken een tewerkstellingsvergunning voor de betrokkene af te geven. Er is thans geen aanleiding af te wijken van het systeem van de Vreemdelingenwet 2000 noch is er thans aanleiding de Wet arbeid vreemdelingen ten gunste van deze categorie aan te passen.

Studenten

Vraag (CDA)

De leden van de CDA-fractie vragen of het waar is dat de huidige verblijfsprocedure voor studenten in de praktijk veelal zo lang duurt dat studenten niet op tijd aan hun studie kunnen beginnen en dat zij (daardoor) hun studiebeurs van hun eigen overheid verliezen? Klopt het dat Nederland een van de lastigste landen is om een mvv c.q. verblijfsvergunning voor studie te verkrijgen? In het WGO over het Jaarverslag 2003 heeft de minister van Buitenlandse Zaken toegezegd met zijn collega voor Vreemdelingenzaken en Integratie te overleggen om voor dergelijke problemen een oplossing te vinden. Bieden de voorliggende voorstellen naar de mening van de minister voldoende soelaas?

Antwoord

Het merendeel van de aanvragen voor studie verloopt via de verkorte mvv-procedure. Gerekend vanaf mei tot en met 23 juli van dit jaar zijn ruim 4000 aanvragen voor studie via de verkorte procedure afgehandeld. De gemiddelde doorlooptijd van deze aanvragen was 9 werkdagen. De doorlooptijd van aanvragen voor studie die niet via de verkorte mvv-procedure waren ingediend was aanzienlijk langer.

Op de vraag of Nederland een van de lastigste landen is om een mvv, c.q. verblijfsvergunning voor studie te verkrijgen kan ik geen antwoord geven. De vraag impliceert dat Nederland verhoudingsgewijs een strenger toelatingsbeleid ten aanzien van verblijf voor studie zou hebben dan andere – Europese – landen. Ik heb die indruk niet. Ten aanzien van het proces van toelating kan nogmaals gesteld worden dat de verkorte mvv-procedure open staat voor een groot aantal onderwijsinstellingen op grond waarvan aan studenten, die voldoen aan de voorwaarden, betrekkelijk snel een machtiging tot voorlopig verblijf afgegeven kan worden. Voor het overige onttrekken de voorstellen ten aanzien van kennismigranten zich groten-deels aan relevantie voor studenten nu deze niet als kennismigrant worden aangemerkt.

Vraag (PvdA)

Studenten vallen niet onder de toelatingsregeling voor kennismigranten. Wel kunnen zij veelal gebruik maken van de verkorte mvv-procedure. Wat is de meerwaarde van die mogelijkheid wanneer elk jaar rond de zomer weer grote vertragingen ontstaan bij de afhandeling van deze aanvragen? Wat is op dit moment de doorlooptijd van verkorte mvv-aanvragen voor buitenlandse studenten? Het kabinet kondigt aan dat de behandeltijd van de nieuwe verblijfsvergunning voor kennismigranten twee weken zal zijn. Hoe kan dit worden waargemaakt op een moment dat alle behandeltijden door de IND niet worden gehaald? Welke maatregelen neemt de minister om dit beleidsvoornemen te realiseren?

Antwoord

Niet de studenten, maar de instellingen voor hoger onderwijs en de universiteiten kunnen voor buitenlandse studenten, gebruik maken van de verkorte mvv-referentprocedure. Indien de student zelf of via een referent, niet zijnde een convenanthouder, een aanvraag indient dan wordt deze aanvraag niet via de verkorte maar via de normale mvv procedure afgehandeld. Hiervoor geldt een beslistermijn van 3 maanden. Daarnaast kunnen gezinsleden van studenten niet via de verkorte procedure worden afgedaan. De afgelopen 2 jaar is vanwege een piekbelasting in de zomermaanden vertraging ontstaan bij de afhandeling van de aanvragen. Dit jaar is reeds in de maand april samen met het NUFFIC begonnen met de voorbereiding op de zomerpiek in 2004. Daarnaast vindt er regelmatig overleg plaats met de onderwijswereld om knelpunten tijdig te signaleren en de juiste acties te ondernemen. Tenslotte zijn de logistieke processen bij de IND beter ingericht en is er extra beslis capaciteit ingezet. De afhandeling van studie-aanvragen in het kader van de verkorte mvv-procedure is deze zomer dan ook voorspoedig verlopen.

Sinds 1 januari 2003 worden de mvv aanvragen voor arbeidsmigranten door het IND Loket arbeidsmigratie binnen 4 weken (voor niet-convenanthouders) dan wel binnen 2 weken (voor convenanthouders) na datum van afgifte van de tewerkstellingsvergunning afgehandeld.

Legalisatie en verificatie

Vraag (CDA)

Het kabinet stelt voor de identiteit van de kennismigrant en zijn gezins-

leden, voor zover zij vallen in de verkorte mvv-procedure, vast te stellen op basis van een paspoort. Hoe geschiedt identiteitsvaststelling in gevallen waarin men niet valt in de verkorte mvv-procedure, zo vragen de leden van de CDA-fractie. Voor het aantonen van de gezinsband blijft het vereiste van legalisatie van de huwelijksakte en de geboorteakten van de kinderen bestaan, maar dit zal afgifte van de mvv niet ophouden, omdat in de zogenoemde probleemlanden de betreffende documenten voorafgaande aan de toelating niet geverifieerd behoeven te worden. De leden van de CDA-fractie vragen wat er gebeurt als achteraf sprake blijkt van het ontbreken van een gezinsband. Zal de kennismigrant en zijn gezin moeten terugkeren naar het land van herkomst?

Antwoord:

Ja. Het systeem gaat uit van het voorkomen van onnodige vertraging bij de toelating van de kennismigrant en eventueel zijn gezinsleden. Dat betekent dat voorafgaande aan de toelating een aanvraag wordt gedaan die men naar waarheid dient in te vullen en te ondertekenen, en dat na toelating in het kader van de inschrijving in de GBA de documenten die de gezinsrelatie moeten aantonen worden beoordeeld. Indien onherroepelijk vaststaat dat de gezinsrelatie met de overgelegde documenten niet kan worden aangetoond zal dit consequenties kunnen hebben voor de verblijfsvergunning van betrokkene en zijn gezinsleden in de zin van een eventuele intrekking van de vergunning. Dit, omdat dan is gebleken dat de gegevens in de aanvraag achteraf niet in overeenstemming blijken te zijn met de feiten. Indien in een individueel geval twijfel bestaat, om wat voor reden dan ook, of inschrijving in de GBA op basis van documenten kans van slagen heeft, kan altijd worden besloten om een reguliere aanvraag voor arbeid in loondienst te doen. In dat geval zal voorafgaande aan de komst van de vreemdeling naar Nederland al duidelijkheid verschaft zijn over de juistheid van de overgelegde documenten. Hiermee wordt elk risico uitgesloten.

Vraag (CDA)

Het vervallen van de eis van verificatie voor akten uit de zogenoemde probleemlanden voorafgaande aan de toelating zal volgens het kabinet het gewenste effect sorteren, in die zin dat de ambitie kan worden gerealiseerd dat aanvragen op de kortst mogelijke termijn, doch uiterlijk binnen twee weken na indiening kunnen worden afgehandeld. Na toelating beoordeelt de ambtenaar van de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) of de akte geschikt is voor inschrijving in de GBA. In dit stadium kan, indien daartoe aanleiding bestaat, alsnog verificatie van de akte worden verlangd. Wat betekent dit concreet? Binnen welke termijn zal die verificatie moeten plaatsvinden en welke verblijfsconsequenties kunnen er zijn bij het niet voldoen aan de verificatieplicht c.q. het voldoen daaraan binnen een gestelde termijn? Gezien het feit dat het hier gaat om probleemlanden, ten aanzien waarvan niet voor niets bepaalde verificatie- en legalisatie-eisen worden gesteld, vrezen de leden van de CDA-fractie dat de geambieerde snelheid van de procedure zich tegen zichzelf kan keren en dat er welhaast onomkeerbare stappen kunnen zijn gezet als de vreemdeling eenmaal Nederland is binnengekomen. Hoe kijkt de minister hier tegenaan?

Antwoord

De gemiddelde duur van een verificatieonderzoek ligt tussen de vier en de zes maanden. Dit vindt zijn oorzaak in de afhankelijkheid van de autoriteiten in de desbetreffende probleemlanden en de logistieke problemen bij de uitvoering van verificatieonderzoeken. Zoals gesteld in het antwoord op de vorige vraag zijn sancties mogelijk.

Leges

Vraag (CDA)

Het kabinet heeft eerder, in reactie op de aanbevelingen van het Innovatieplatform, aangegeven ernaar te streven de kosten voor kennismigranten te verlagen. Uit oogpunt van de Europese ambitie om de EU in 2010 de meest dynamische kenniseconomie ter wereld te maken en de daarvan afgeleide Nederlandse ambitie om binnen de EU tot de koplopers te behoren, is dit streven begrijpelijk. Het blijft naar de mening van de leden van de CDA-fractie echter enigszins onbevredigend dat daar waar het eigenbelang van Nederland en de Nederlandse economie in het geding is, de genoemde ambities ertoe leiden dat degenen die qua opleiding(s-mogelijkheden) en inkomen in een gunstiger positie verkeren dan andere vreemdelingen van dit streven financieel de meeste vruchten plukken. Zo kan, als de leden van de CDA-fractie het goed begrijpen, uit de brief inzake de nieuwe legestarieven (29 200 VI, nr. 165) worden afgeleid dat voor kennismigranten en studenten, in de op bladzijde 14 en 15 gegeven voorbeelden, de legestarieven dalen met respectievelijk 21, 46 en 62 procent, terwijl uit de tabellen op bladzijde 8 in de legesbrief blijkt dat de legestarieven voor familiebezoek en gezinshereniging stijgen met 105 procent bij mvv-plichtige en 87 procent voor niet-mvv-plichtige vreemdelingen. Deelt de minister het gevoel dat hierin een bepaalde onrechtvaardigheid zit (tenzij de rechtvaardigheid zit in de kostendekkendheid)?

Antwoord

Zoals in mijn brief over het nieuwe legesstelsel voor reguliere verblijfsaanvragen van 28 mei jl. aan uw Kamer uiteengezet is, zijn de tarieven in het nieuwe door mij voorgestelde legeshuis, gebaseerd op de kosten van behandeling van de aanvraag. De rechtvaardigheid van het stelsel dient inderdaad te worden afgeleid uit de kostendekkendheid. De procedure in geval van kennismigranten is zo ingericht dat deze relatief lage behandelkosten met zich mee brengt en hier daardoor ook een relatief laag leges-tarief voor geldt.

Vraag (D66)

De leden van de D66-fractie vinden het een goede ontwikkeling dat de kosten voor een kennismigrant om naar Nederland te komen zijn gedaald. Echter, de kosten voor studenten en uitwisseling zijn nog steeds erg hoog. Studenten zijn potentiële kennismigranten. Kan de minister uitleggen waarom de legeskosten voor kennismigranten wel aanzienlijk zijn gedaald, terwijl de kosten voor studie en uitwisseling relatief gezien nog steeds hoog zijn?

Antwoord

Zoals in mijn brief over het nieuwe legesstelsel voor reguliere verblijfsaanvragen van 28 mei jl. aan uw Kamer uiteengezet is, zijn de tarieven in het nieuwe door mij voorgestelde legeshuis, gebaseerd op de kosten van behandeling van de aanvraag. Op grond van het onderzoek naar de behandelkosten van aanvragen voor verblijfsvergunningen zijn de legesbedragen voor de verschillende typen van aanvragen bepaald. Dit heeft geleid tot de bedragen als genoemd in bovengenoemde brief over het nieuwe legesstelsel voor reguliere verblijfsaanvragen van 28 mei jl.

Wat betreft kennismigranten wordt onder het voorgestelde legesstelsel voor kennismigranten bovendien de mogelijkheid geschapen om gebruik te maken van een verkorte mvv-procedure hetgeen een lager leges-tarief tot gevolg heeft. Zulks geldt evenzeer voor studenten. Daarnaast kan de kennismigrant direct in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning voor vijf jaar. Dit in tegenstelling tot de situatie waarbij vreemdelingen die verblijf hebben voor het verrichten van arbeid in loondienst minimaal een

keer zijn verblijfsvergunning moet verlengen. Voor studenten geldt na invoering van het in mijn brief van 28 mei 2004 aan de Tweede Kamer gezonden voorstel voor een nieuwe legesstelsel dat als gevolg van een beperkt legesbedrag voor verlenging van de verblijfsvergunning de legeskosten gedurende het verblijf als student binnen de perken blijven.

Vraag (D66)

Denkt de minister dat buitenlandse universiteiten vanwege deze hoge bedragen minder snel geneigd zullen zijn een relatie of samenwerking aan te gaan met een Nederlandse universiteit? Kan de minister dit toelichten?

Antwoord

De legeskosten voor studenten zullen in het nieuwe legesstelsel afnemen ten opzichte van de huidige legeskosten. Voor het aangaan van relaties tussen universiteiten spelen verschillende factoren een rol. Voor (structurele) banden tussen universiteiten is vooral de kwaliteit van onderwijs en onderzoek van groot belang. Op verschillende gebieden, met name in het onderzoek, blijkt Nederland een zeer aantrekkelijke partner te zijn. De kosten voor studie en uitwisseling spelen met name een rol bij het aantrekken van buitenlandse studenten. Deze studenten maken zelf een afweging op basis van de prijs/kwaliteit verhouding of zij in Nederland gaan studeren of dat zij voor een ander land kiezen. Overigens wordt binnen de EU wordt door diverse samenwerkingsprogramma's (die financiële ondersteuning bieden) de uitwisseling van studenten gestimuleerd.

Vraag (VVD)

Waarom wordt er in het advies voorgesteld om bij echtgenoot/ echtgenote en kinderen wel uit te gaan van één verlenging waarna zij in aanmerking kunnen komen voor een vergunning van vijf jaar? Waarom staat er dan op blz. 4 «één procedure en één document voor kenniswerkers, hun partners en kinderen»? Zorgt dit niet voor onnodige tijdrovende procedures en maakt dit het juist niet minder toegankelijk voor de kenniswerker?

Antwoord

Op gezinsleden van kennismigranten is het vigerende beleid ten aanzien van gezinshereniging en -vorming van toepassing. Dit betekent dat aan gezinsleden van kennismigranten die voor hun verblijf afhankelijk zijn van de hoofdpersoon, niet vanaf de eerste verblijfsaanvraag een vergunning voor vijf jaar verleend kan worden. In de reeds aangekondigde evaluatie van de maatregelen zal worden bezien in hoeverre dit beleid dient te worden aangepast.

Vraag (CDA)

Ten aanzien van studenten wordt ervan uitgegaan dat zij Nederland binnenkomen via de verkorte mvv-procedure en dat er tot het moment van afronding van de studie sprake is van vier (jaarlijkse) verlengingen van de verblijfsvergunning. Waarom wordt hiervan uitgegaan, zo vragen de leden van de CDA-fractie. Hoe reëel is het dat daarvan in de praktijk daadwerkelijk kán worden uitgegaan? Is er in feite alleen sprake van een verbetering indien aan de genoemde uitgangspunten wordt voldaan? Betekent dit dat studenten die geen gebruik (kunnen) maken van de verkorte procedure meer dan € 424 aan leges moeten betalen voor de mvv en de verblijfsvergunning? Zo ja, wordt hiermee voor deze studenten dan niet een barrière opgeworpen om naar Nederland te komen? Is een overzicht te geven van de verschillende tarieven die voor verschillende categorieën studenten gelden in de huidige situatie ten opzichte van de situatie in het nieuwe legeshuis? Geldt voor studenten die voor studie-doeleinden maximaal drie maanden in Nederland willen verblijven een speciaal tarief, of het legestartief voor een (toeristen)visum voor kort verblijf?

Antwoord

Thans komen bijna 80% van de studenten binnen via de verkorte procedure, zodat voor deze groep daadwerkelijk een lager tarief zal gelden. Een mvv-plichtige student die in het kader van de verkorte mvv-procedure een aanvraag doet, zal in totaal € 424 aan leges moeten betalen, zijnde € 242 voor de mvv-aanvraag en € 182 voor de verblijfsaanvraag. Een mvv-plichtige student die niet via de verkorte mvv-procedure een aanvraag indient, zal in totaal € 601 moeten betalen, zijnde € 419 voor de mvv-aanvraag en € 182 voor de verblijfsaanvraag. Nu is dat in alle gevallen € 480 (€ 50 voor de mvv-aanvraag en € 430 voor de verblijfsaanvraag). De verblijfsvergunning voor studie wordt voor één jaar verleend. Een student zal in het geval van een studieduur van 5 jaar dus 4 maal een verlengingsaanvraag moeten indienen. Na invoering van het nieuwe legesstelsel is de student niet meer dan € 50 per jaar voor een verlenging van de verblijfsvergunning verschuldigd.

Onderstaand overzicht biedt inzicht in de bestaande legestarieven over een periode van vijf jaar voor studenten in de huidige situatie en zoals die in het nieuwe legeshuis zullen gaan gelden indien via de verkorte mvv-procedure of de normale weg de mvv wordt aangevraagd:

	Leges nu		Leges nieuwe legeshuis	
			Mvv	Verkort mvv
Mvv		€50	€419	€242
Vvr		€430	€182	€182
Jaarlijkse verlenging	4 x €285 =	€1140	4 x €50 =	€200
			4 x €50 =	€200
Totaal over 5 jaar		€1620	€801	€624

Voor studenten die maximaal drie maanden in Nederland willen verblijven en die visumplichtig zijn, geldt het tarief voor een visum kort verblijf.

Kabinetsreactie aanbevelingen ACVZ

Vraag CDA

Een ander aspect van de hiervoor genoemde Nederlandse ambitie betreft de mogelijke gevolgen van het vertrek van kennismigranten uit ontwikkelingslanden. Als Nederland uit eigenbelang uit een land in ontwikkeling (bijvoorbeeld Zuid-Afrika), met een behoorlijk ontwikkelingsniveau qua onderwijs, door het land zelf goed opgeleide mensen zou gaan werven, ontnemt Nederland een dergelijk land dan niet bepaalde ontwikkelingsmogelijkheden en betekent dit voor het betrokken land geen kapitaalvernietiging, gezien de investeringen in de opleiding van deze mensen?

Antwoord

Als de regering van een land een officieel beroep doet op Nederland om niet te werven binnen een bepaalde sector of een bepaald beroep, moet dit verzoek op zijn merites worden beoordeeld. Hierbij moet rekening worden gehouden met het recht op vrije beweging van individuele werknemers. Als zich ernstige problemen voordoen op de (sectorale) arbeidsmarkt in een bepaald land, dan moet de oplossing worden gezocht in de sfeer van vrijwillige afspraken en gedragscodes rond werving van buitenlands personeel.

Vraag CDA

De leden van de CDA-fractie vragen zich af of tegenover zulk een verlies aan kennis niet een of andere compensatie zou moeten staan in de ontwikkelingssamenwerkingsfeer?

Antwoord

In ontwikkelingslanden, met name Afrikaanse landen, is de brain drain in een aantal sectoren een probleem. Tot nu toe veroorzaakt Nederland nauwelijks braindrain in Afrikaanse landen omdat Nederland weinig hoger opgeleide Afrikanen aantrekt. Daarenboven geldt dat de Nederlandse regering géén ontwikkelingssamenwerking zal inzetten om de, door *brain drain*, gederfde investeringen in het onderwijs te compenseren, omdat daarmee indirect Nederlands OS-gelden aangewend zouden worden voor de oplossing van een intern Nederlands probleem. In dit verband verwijs ik naar de notitie «migratie en ontwikkeling» van juli 2004, waarin beleidsaanbevelingen zijn geformuleerd met betrekking tot de zgn. «*brain circulation*». In Afrikaanse partnerlanden zal bovendien beleid ondersteund worden dat gericht is op het tegengaan van het vertrek van hoger opgeleiden. Daarnaast zal de Nederlandse regering stimuleren dat bij actieve rekrutering van hoog opgeleiden afspraken gemaakt worden waarbij ook rekening gehouden wordt met de belangen van de zendende ontwikkelingslanden. Overigens zal de Nederlandse regering, waar mogelijk, activiteiten op dit gebied, zowel in EU-verband als in andere internationale verbanden trachten te ontwikkelen.

Vraag (CDA)

Voor gezinsleden van kennismigranten worden tewerkstellingsvergunningen verleend zonder arbeidsmarkttoets. Voor gezinsleden van arbeidsmigranten met een tewerkstellingsvergunning voor de maximale termijn van drie jaar zal het kabinet onderzoeken of onder voorwaarden toegang tot de arbeidsmarkt kan worden verleend, waarbij in het kader van de toegang tot de arbeidsmarkt de toets op prioriteitsgenietend aanbod achterwege blijft. Wanneer kan daarover uitsluitel worden gegeven, zo vragen de leden van de CDA-fractie.

Antwoord

De Kamer zal hierover vòòr 1 december 2004 worden geïnformeerd.

Vraag (PvdA)

Kan de Minister ingaan op de positie van de gezinsleden van de kennismigrant? Is het bijvoorbeeld de partner toegestaan om werk te zoeken in Nederland? Kan de partner ook werk aanvaarden onder de gestelde inkomensgrens? Mogen de kinderen werken en onder welke voorwaarden?

Antwoord:

De gezinsleden kunnen werk zoeken in Nederland. In het voorstel van het Kabinet wordt daarbij uitgegaan van een tewerkstellingsvergunningsplicht zonder arbeidsmarkttoets. Naar aanleiding van vragen van het internationaal bedrijfsleven, dat steeds moeilijker hooggekwalificeerd personeel bereid vindt uitgezonden te worden naar landen waar partners niet of met veel belemmeringen mogen werken, vindt nog overleg plaats of het wenselijk is om ook voor gezinsleden van kennismigranten de tewerkstellingsvergunningsplicht te laten vervallen.

Vraag (PvdA)

De leden van de PvdA-fractie vragen wat er gebeurt als de kinderen gedurende de vijf jaar periode meerderjarig worden.

Antwoord:

Vooropgesteld moet worden dat het bereiken van meerderjarigheid geen invloed heeft op een reeds verleende vergunning. Artikel 3.50 van het Vreemdelingenbesluit 2000 bevat voorts een bijzondere regeling voor het voortgezet verblijf van een vreemdeling die als minderjarige langer dan een jaar houder is geweest van een verblijfsvergunning in het kader van gezinshereniging met een persoon met een niet-tijdelijk verblijfsrecht,

zoals een kennismigrant. Ook de kinderen van een kennismigrant kunnen desgewenst van deze regeling gebruik maken.

Vraag (VVD)

De leden van de VVD-fractie pleiten voor verbetering van de informatisering om het verstrijken van de geldigheidsduur van een tijdelijke vergunning automatisch aan belanghebbenden beschikbaar te stellen. Op pagina 28 staat dat de ontwikkeling in de informatisering van de vreemdelingenketen het binnenkort mogelijk maakt om signalen over het verstrijken van de geldigheidsduur van tijdelijke verblijfsvergunningen automatisch aan belanghebbenden beschikbaar te stellen. Op welke termijn is deze verbetering in de informatisering van de vreemdelingenketen te verwachten?

Antwoord

De bedoelde ontwikkelingen in de informatisering zien op de Basisvoorziening Vreemdelingen en de systemen van de verschillende ketenpartners. Het is overigens steeds mogelijk geweest voor de Vreemdelingenpolitie om van het verstrijken van de geldigheidsduur van een tijdelijke verblijfsvergunning een signaal te ontvangen. Het verstrekken van dergelijke signalen aan andere belanghebbenden, zoals de Arbeidsinspectie, is afhankelijk van de eventuele aansluiting van deze belanghebbenden op de Basisvoorziening. De technische mogelijkheden daartoe bestaan inmiddels.

Vraag (VVD)

De leden van de VVD-fractie steunen ook projecten op het gebied van tijdelijke terugkeer waarbij geschoolde werknemers gedurende een zekere periode hun kennis en kunde ten bate van hun land van herkomst stellen. Zoals het terugkeerproject van IOM (Return of Qualified Afghans) naar Afghanistan. Probleem is dat dit programma binnen de EU onvoldoende bekendheid geniet en dat er derhalve weinig gebruik van wordt gemaakt. Wil het kabinet tijdens het EU-voorzitterschap met de overige lidstaten werken aan verbetering van dit programma?

Antwoord

De Commissie heeft in de afgelopen maanden in overleg met de lidstaten gewerkt aan een terugblik op het gemeenschappelijke terugkeerprogramma van de EU naar Afghanistan. Het door de VVD genoemde RQA programma maakt onderdeel uit van dat gemeenschappelijke terugkeerprogramma. De lessen die getrokken kunnen worden uit de terugblik zullen door Nederland op verschillende momenten tijdens het voorzitterschap geagendeerd worden. Naar verwachting zullen in de Raad van oktober of november conclusies worden getrokken over de uitgangspunten van een gemeenschappelijk terugkeerbeleid.

Vraag (PvdA)

Kan worden uiteengezet voor welke sociale voorzieningen de kennismigrant en zijn gezin wel en voor welke hij niet in aanmerking komt? Kunt u daarbij een onderscheid aanbrengen naar werknemersverzekeringen, algemene wettelijke regelingen voor sociale zekerheid, algemene sociale voorzieningen voor kinderen, scholing, gezondheidszorg, huisvesting (huursubsidie) en ouderdomsvoorzieningen? Mogen deze leden er vanuit gaan dat de kennismigrant alle sociale premies (werknemersdeel), resp. zijn werkgever alle sociale premies (werkgeversdeel) moet betalen? Geldt dat ook voor alle sociale verzekeringen? Worden daarmee rechten opgebouwd en op welk moment kunnen deze opgebouwde rechten worden ingeroepen?

Antwoord:

Ik verwijst u voor de antwoorden op deze vraag naar de in voorbereiding

zijnde notitie Migratie en Sociale Zekerheid, waarbij ingegaan zal worden op de rechten van migranten op sociale voorzieningen en -verzekeringen. De verwachting is dat u deze notitie in september tegemoet kunt zien.

Vraag (PvdA)

Kan worden ingegaan op voor- en nadelen van het idee van premie-restitutie bij terugkeer naar het land van herkomst? Het kabinet stelt dat een opt-in regeling in strijd is met de verzekeringsgedachte. Betekent deze stelling dat er dus sprake is van zowel verzekeringsplicht als het recht op uitkering in geval van arbeidsongeschiktheid of werkloosheid gedurende de looptijd van de tijdelijke verblijfsvergunning?

Antwoord

In dit voorstel (gedaan door prof. Vonk voor de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken), zijn tijdelijke arbeidsmigranten premieplichtig zoals Nederlandse werknemers. Zij betalen echter pseudo-premies, omdat ze worden gerestitueerd indien de migrant terugkeert. Het werkgeversdeel wordt daarbij teruggegeven aan de werkgever. Dit gaat alleen op indien zij gedurende de periode van hun verblijf geen aanspraak maken op uitkeringen gerelateerd aan die premies: op dat moment worden zij geacht te willen participeren in het stelsel («opt-in»). Op deze wijze worden twee doelen gediend. De buitenlandse werknemer is afdoende beschermd tegen allerlei risico's en daarnaast stimuleert het stelsel de daadwerkelijke terugkeer: in dat geval worden immers de premies gerestitueerd. Het zou volgens prof. Vonk een instrument kunnen zijn in de WAO.

Dit voorstel heeft alleen betrekking op hooggekwalificeerde arbeidsmigranten (zij dragen premies af) en heeft geen effect op het gedrag van vluchtelingen of gezinsvormers. De vraag is of hiermee de juiste effecten gegenereerd worden. Per saldo is het juist de groep (inactieve) immigranten die we willen stimuleren terug te keren.

Dit is een voorstel waarin een win-win situatie ontstaat voor de arbeidsmigrant: hij krijgt sowieso geld, ofwel via de uitkering, ofwel via de premierestitutie. In elk van deze gevallen kost het de Nederlandse staat geld (afgezien van de belastingafdrachten). Inherent aan risico-verzekeringen is dat de één uiteindelijk netto betaler is en de ander een uitkering incasseert als gevolg van het voorval waarvoor verzekerd was. In dit geval draagt de arbeidsmigrant niet bij aan de draagkracht van de sociale zekerheid.

Bovendien kan dit concurrentievervalsing teweeg brengen tussen werknemers. Buitenlands arbeidsaanbod kan zich goedkoper aanbieden met in het achterhoofd premierestitutie.

Het voorstel is discriminerend ten aanzien van de eigen bevolking. Iemand die op zijn 65e met pensioen gaat en al die jaren geen gebruik heeft gemaakt van een uitkering krijgt geen premierestitutie.

Het Kabinet is vanwege bovengenoemde overwegingen geen voorstander van de opt-in regeling. In verband met uw vraag of migranten rechten hebben op sociale zekerheid ingeval van arbeidsongeschiktheid of onvrijwillige werkloosheid verwijs ik u naar de in voorbereiding zijnde notitie Migratie en Sociale Zekerheid.

Inburgering

Vraag (CDA)

Kennismigranten worden in het bezit gesteld van een verblijfsvergunning die voor maximaal vijf jaar geldt. Tussentijdse verlenging is niet meer nodig. In de Contourennota «Herziening van het inburgeringsstelsel» (29 543, nr. 2) staat dat arbeidsmigranten die langer dan drie jaar in Nederland arbeid verrichten inburgeringsplichtig worden. Voor hen gaat de

inburgeringsplicht in op het moment dat men langer dan drie jaar arbeid verricht in Nederland. Zij dienen eveneens het inburgeringsexamen met succes af te leggen, tenzij zij voldoen aan de nader te bepalen opleidingseisen. In verband hiermee hebben de leden van de CDA-fractie de volgende vragen. Waarom is voor kennismigranten gekozen voor een periode van vijf jaar, daar waar de periode voor arbeidsmigranten drie jaar is? Wordt aan kennismigranten altijd «standaard» een verblijfsvergunning voor meteen vijf jaar verleend? Worden kennismigranten na drie jaar eveneens inburgeringsplichtig, of worden zij vrijgesteld? Als zij worden vrijgesteld, welke argumenten gelden daar dan voor? Aan welke nader te bepalen opleidingseisen moet worden gedacht als het gaat om vrijstelling van het inburgeringsexamen voor arbeidsmigranten?

Antwoord

De vergunning onder de beperking kennismigrant wordt verleend voor de duur van maximaal vijf jaar. Indien de kennismigrant in het bezit is van een contract voor onbepaalde tijd kan een vergunning worden verleend voor het maximum aantal van vijf jaar. Indien de betrokkene een tijdelijk contract heeft zal de vergunning worden verleend voor de duur van het contract. De termijn van vijf jaar volgt uit de bestaande systematiek van de Vreemdelingenwet 2000. De termijn van vijf jaar is de maximale duur waaronder een vergunning kan worden verleend. Verder dient de vreemdeling direct voorafgaand aan de aanvraag voor de vergunning voor onbepaalde tijd gedurende vijf jaar rechtmatig verblijf te hebben gehad.

De gekozen geldigheidsduur van de verblijfsvergunning voor kennismigranten van vijf jaar heeft geen relatie met de vijf jaren termijn van de toekomstige Wet inburgering in Nederland. De kennismigranten zijn in eerste instantie, op grond van hun verblijf voor een tijdelijk doel, niet inburgeringsplichtig. De termijn van vijf jaar voor het behalen van het inburgeringsexamen zoals voorgesteld in de Contourennota «Herziening van het inburgerringstelsel» is van toepassing op personen die wel inburgeringsplichtig zijn.

Op grond van de huidige Wet inburgering nieuwkomers zijn arbeidsmigranten, waaronder kennismigranten, niet inburgeringsplichtig, omdat zij in het kader van deze wet voor een tijdelijk doel naar Nederland komen. Ook indien zij hun verblijf in Nederland voortzetten op grond van een niet-tijdelijk doel worden zij ingevolge de bestaande regelgeving niet inburgeringsplichtig. Zoals in de Contourennota «Herziening van het inburgeringsstelsel» is aangegeven zal dit laatste in het nieuwe stelsel wijzigen. In de praktijk is gebleken dat het nodig is om alsnog een inburgeringsverplichting op te leggen, nadat het doel van verblijf is veranderd van een tijdelijk in een niet-tijdelijk doel. Voorts beoogt deze wijziging dat het op die manier niet mogelijk is om de inburgering te omzeilen via een eerste verblijfsaanvaarding voor een tijdelijk doel. Deze wijziging geldt voor tijdelijke verblijfsdoelen, zoals bijvoorbeeld studie en medische redenen. Kennismigranten kunnen hun verblijf na 5 jaar verlengen en langer in Nederland verblijven op grond van dezelfde verblijfsvergunning voor een tijdelijk doel. Dit geldt ook voor arbeidsmigranten die hun verblijf na 3 jaar verlengen en langer in Nederland verblijven op grond van het tijdelijke doel arbeid. Momenteel zie ik wanneer de inburgeringsplicht van kennismigranten zou moeten aanvangen of op het moment dat de vergunning na 5 jaar voor het tijdelijke doel kennismigrant wordt verlengd dan wel dat het hebben behaald van het inburgeringsexamen voorwaarde wordt voor het verkrijgen van een vergunning voor onbepaalde tijd. Bij die beslissing betrek ik opnieuw het moment waarop de inburgeringsplicht voor de andere arbeidsmigranten moet aanvangen.

Zoals gesteld vangt voor nieuwkomers die voor andere tijdelijk doelen naar Nederland komen de inburgeringsplicht aan op het moment waarop de verblijfsvergunning die hen voor een tijdelijk verblijfsdoel is verleend, wordt gewijzigd in een verblijfsvergunning voor een niet-tijdelijk verblijfsdoel. Uitgezonderd van de inburgeringsplicht zullen dan diegenen zijn die beschikken over Nederlandse, Antilliaanse danwel Arubaanse diploma's waaruit blijkt dat het niveau van het inburgeringsexamen reeds is behaald. Zoals ik bij de behandeling van de Contourennota in de vaste commissie voor Justitie heb meegedeeld neem ik het advies van de Commissie Franssen, wat betreft de hoogte van het niveau voor het inburgeringsexamen voor nieuwkomers, over. Dit niveau is voor Nederlands als Tweede Taal (NT2) A2 en voor Kennis van de Nederlandse samenleving (KNS) is dit een niveau overeenkomend met niveau 2 van de Kwalificatiestructuur Educatie.

Vraag CDA

Blijft de mogelijkheid gelden dat aan arbeidsmigranten een verblijfsvergunning voor meteen de maximale duur van drie jaar wordt verleend, of wordt dat wellicht ook vijf jaar?

Antwoord

Het beleid inzake arbeidsmigranten wijzigt niet. Dit betekent dat de verblijfsvergunning voor arbeid afhankelijk is van de duur van de verleende tewerkstellingsvergunning. Een tewerkstellingsvergunning kan voor een periode van maximaal drie jaar worden verleend (en kan niet worden verlengd).

Vraag VVD

Vallen kennismigranten onder de inburgeringsplicht die voortvloeit uit de nieuwe inburgeringswet zoals aangekondigd in de Contourennota? Geldt hetzelfde voor de partners en (eventueel) de kinderen?

Antwoord

Kennismigranten vallen in eerste instantie niet onder de inburgeringsplicht. Reden hiervan is dat de nieuwe wet (en ook de huidige Wet inburgering nieuwkomers) niet van toepassing is op personen die naar Nederland komen voor een tijdelijk doel. Het verrichten van arbeid, ook de arbeid van kennismigranten, wordt in het kader van de huidige en toekomstige WIN beschouwd als een tijdelijk doel, op grond waarvan men niet inburgeringsplichtig is. Ook de partners van personen die voor een tijdelijk doel naar Nederland komen zijn niet inburgeringsplichtig. Kinderen jonger dan 16 jaar zijn nooit inburgeringsplichtig, zij vallen onder de wettelijke leerplicht en zijn verplicht het reguliere onderwijs te volgen vanaf het moment van verblijf in Nederland.

Vraag (PvdA)

In de – recent in de Kamer behandelde – Contourennota Inburgering wordt niet gesproken over een aparte behandeling van kennismigranten in de nieuwe Wet inburgering. Mogen deze leden er daarom vanuit gaan dat de inburgeringsplicht nieuwe stijl straks onverkort gaat gelden voor kennismigranten en hun gezinsleden? Geldt dat ook voor de verplichte inburgering in het land van herkomst? Met andere woorden zijn ook deze migranten verplicht met succes een basistoets af te leggen alvorens men een mvv in het land van herkomst kan aanvragen? Moet de kennismigrant en zijn gezin vervolgens binnen de gestelde termijn van vijf jaar tevens met succes het inburgeringsexamen afleggen? Zal dit een beslissende voorwaarde zijn voor de vraag of een permanente verblijfsvergunning kan worden verkregen? Wilt u een uitgebreide uiteenzetting geven over de rechten en plichten van deze doelgroep in het inburgeringsbeleid?

Antwoord

Arbeidsmigranten, waaronder kennismigranten, zijn niet inburgeringsplichtig, omdat zij in het kader van het in voorbereiding zijnde wetsvoorstel Wet inburgering in Nederland voor een tijdelijk doel naar Nederland komen. De verplichte inburgering in het land van herkomst zal alleen van toepassing zijn op die personen die na toelating tot Nederland inburgeringsplichtig zijn. Vreemdelingen die voor een tijdelijk doel naar Nederland komen zijn dat niet. Dit betekent dat het wetsvoorstel Wet inburgering in het buitenland, dat inmiddels bij uw kamer is ingediend, niet van toepassing zal zijn op kennismigranten. Zoals ik op een eerdere vraag van het CDA heb geantwoord zie ik momenteel op welk moment de inburgeringsplicht van kennismigranten zou moeten aanvangen. Daarbij zie ik opnieuw het moment van aanvang van de inburgeringsplicht voor de andere arbeidsmigranten.

Implementatie

Vraag CDA

Wat betreft de invoering van de voor kennismigranten en arbeidsmigranten voorgestelde maatregelen en de daarvoor vereiste aanpassing van de regelgeving vragen de leden van de CDA-fractie welk tijdspad het Kabinet daarbij voor ogen heeft en wat de financiële consequenties van één en ander zijn.

Antwoord

Het Kabinet beoogt de implementatie van het pakket aan maatregelen voor 1 oktober te hebben afgerond. Dit betekent dat met ingang van voornoemde datum een begin wordt gemaakt met een gefaseerde invoering van het kennismigrantenbeleid. De fasering houdt in dat werkgevers die een convenant verkorte mvv-procedure hebben met de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), als eersten de mogelijkheid zullen krijgen om een overeenkomst af te sluiten met de IND met betrekking tot de toelating van kennismigranten. Werkgevers die een dergelijk convenant niet hebben, zullen daarna in de gelegenheid worden gesteld om een overeenkomst af te sluiten. Fasering is nodig omdat niet met alle werkgevers tegelijkertijd een overeenkomst gesloten kan worden, temeer omdat screening van de werkgever in een aantal gevallen wenselijk zal blijken. Fasering heeft tevens betrekking op de voorziene nieuwe legestartiefstelling waar kennismigranten op termijn van zullen kunnen profiteren. De bestaande legesbedragen zullen gehandhaafd blijven tot het moment van invoering van het nieuw voorgestelde legeshuis. Voor een uitgebreidere toelichting op de invoeringstermijn van het nieuwe legesstelsel verwijs ik u naar de vragen die door u gesteld zijn ten aanzien van mijn brief van 28 jl. over de nieuwe legessystematiek IND. Deze antwoorden worden u op korte termijn toegestuurd.

De financiële consequenties van de voorgestelde wijzigingen in personele zin voor de betrokken uitvoeringsinstanties, maar ook als het gaat om sociale voorzieningen zijn op dit moment nog niet geheel te overzien.